

küzdeni nem bírnak. Felemlíti, hogy az államerdészet ismét néhány kerületben abbahagyta a cserkéreg-termelést s ezt a példát pár község is követte.

Nézete szerint a kéregárok még alacsonyabbra estek volna, ha időközben a Quebrachó behozatalában jelentékeny visszaesés nem áll be. Amint ugyanis megjegyzi, La Plata a Quebrachó-fából rendkívül nagy mennyiséget foglalt le a maga számára, hogy azt vasuti talpfának dolgozza föl ujonnan épülő vasutvonalaihoz. Ennek következtében a Quebrachó bevitele a múlt év első negyedében alig haladta meg egyharmadát az 1896. év első negyedében bevitt mennyiségnek. Természetesen ez csak ideiglenes hullámnak tekinthető, melyből a jövőre nézve jobb reményeket szőni nem szabad. S tényleg *N.* biztatás helyett ismét nyíltan kijelenti, hogy a kéregtermelés létoka ugyszólván teljesen elenyészett, s azért jobb lenne, ha a kéregvásárokat beszüntetnék vagy szűk térre szorítanák s a mellett a kéregtermeléssel mindenütt felhagynának, ahol csak a helyi viszonyok annak a legnagyobb mértékben meg nem felelnek, s a gyengébb területeken mielőbb más gazdálkodási módra térnének át.

Még határozottabban és részletesebben fejti ki *N.* ebbéli véleményét a folyó évi kéregvásárok eredményeiről szóló jelentésében, ennek, valamint Fischbach K. fentebb idézett cikkének tartalmát azonban térszüke miatt a legközelebbi alkalommal fogom ismertetni. (Közli: *Arató Gy.*)

Könyvismertetés.

Középitéstan. Az «Erdészeti Építéstan» első része. Irta Sobó Jenő, m. kir. bányatanácsos, m. kir. bányászati és erdészeti akadémiai tanár. Az Országos Erdészeti Egyesület által 100 arany pályadíjjal jutalmazott munka. Két kötetben. Kiadja az Orsz. Erd. Egyesület. — Szöveg közé nyomott 2494 ábrával. — Selmezbányán Joerges A. özv. és fia könyvnyomdája 1898. — Ára az I. kötetnek: tagoknak 5 frt 60 kr, nem tagoknak 8 frt.

Az „Erdészeti Lapok“ előző számában már jelezve volt, hogy az Erdészeti Építéstan I. részének, a Középitéstannak I. kötete megjelent.

Mindazoknak, a kik építkezésekkel kisebb-nagyobb mértékben foglalkoznak — s bizony az erdészek közül kevés kerüli azt el, hogy építenie ne kelljen — valamint azoknak is, a kik az építkezések iránt érdeklődnek, nagy hiány pótlását és régóta érzett szükséglet kielégítését jelenti az Erdészeti Építéstan megjelenéséről szóló tudósítás, mert hiszen a magyar irodalomban alig találunk megfelelő építészeti szakkönyvet, melyből részletes tájékozást merithetnénk akkor, a mikor ennek szükségessége egyáltalán fölmerül. Olyan szakkönyvünk pedig, a melyek erdészeti szempontból, tehát az erdészeti viszonyoknak és szükségleteknek megfelelően tárgyalná az építkezést, éppenséggel nem állott rendelkezésünkre s reá voltunk mind ez ideig utalva a külföldi szakirodalom termékeire, melyeknek eredetiben való tanulmányozását és teljes megértését még azok előtt is megnehezítették a lépten-nyomon előforduló szakkifejezések, a kik egyébként megfelelő nyelvismerettel birtak.

Jelentékeny hézagot pótol tehát az előttünk fekvő könyv és már nagyon is érzett szükséglet elégitett ki az Orsz. Erd. Egyesület, a mikor a szerzőnek nagy tanultságát, tapasztalatait és tehetségét és kiváló szorgalmát szakunk érdekében felhasználva, e nagybecsű munka megjelenését hathatós anyagi és erkölcsi támogatásával elősegítette.

Az egész mű, melynek czime „Erdészeti Építéstan“, mint ismeretes, három részből fog állani. A most megjelent könyv a „Középitéstan“ czimű első résznek első kötete, melyet a második kötet a jövő év tavaszán követ.

A Középitéstan I. kötete részletesen tárgyalja az *építő anyagokat*, melyeket az építéshez — mint az épületek és építmények létesítésének alapelemeit — felhasználhatunk. A könyvnek ez az *első szakasza* bőséges tájékozást nyújt arra nézve, hogy mikor és hova minő természetes és mesterséges építő követ, épületi fát, vasat, egyéb fémet, kötő- és tapasztó szert, valamint más mellék- és segéd-anyagot hogyan használjunk és használhatunk; kiterjeszkedik az építőanyagok fajsúlyának, szilárdságának és megengedhető igénybevételének ismertetésére.

A *második szakasz* az iránt ad részletes tájékozást, hogy az ismertetett építő anyagokat miként róhatjuk s köthetjük egybe egy-

szerü építő szerkezeté vagyis az összetett építő szerkezet elemeivé a szerint, a mint a megfelelő vagy szükséges kő, fa vagy vasanyagot használjuk föl a kitűzött cél eléréséhez. Ebben a szakaszban egyszersmind megtaláljuk az egyszerű építőszervezetek szilárdságának, a megengedhető igénybevételnek statikai kiszámítását is.

A *harmadik szakasz* az egyszerű szerkezetek szilárd összeköttetése által keletkező *összetett építő szerkezeteket* tárgyalja s egymásból folyó lánczolatos összefüggésben adja elő, hogy miként létesül az egyszerű szerkezetekből az *alapvető szerkezet*, vagyis az, mely az épületet a talajjal szilárdan összeköti s az épületek teherbírását és tartósságát biztosítja; továbbá, hogy a *körülzáró*- vagy *teherviselő-szerkezetek*, a kőből és fából való falak, a magában álló támasztó- és kerítés-falak, valamint a *fedő-szerkezetek*, vagyis az épületeket vízszintesen tagozó boltozatok, fa- és vasmennyezetek, azután a *födél-szerkezetek*, vagyis az épületet felülről védő födélzsékek és födélhéjak, végül a *diszítő-szerkezetek*, vagyis az épületnek arhitektonikus alakot adó párkányok építő stílusok és oszlopok miként keletkeznek.

Ebből a szakaszból tehát végleges tájékozást merithetünk az iránt, hogy az építő-anyagból összerótt egyszerű építő szerkezetet miként kapcsoljuk egybe összetett szerkezeté s nevezetesen, hogy minő eljárást kövessünk az épületnek a talajjal való szilárd összekötésénél, miként szerkeszszük együvé a körülzáró- és teherviselő-szerkezeteket (alapzat-, pince-, körülzáró-, választó-, támasztó-, bélés-, szárny-, tűz-, kémény-, lépcső-, csatorna-, kerítés-, part- stb. falakat) lakható és elzárható helyiségekké és mihez tartjuk magunkat az épületek vízszintesen elválasztó fedő-szerkezeteinek készítésénél, továbbá az épület belsejét csapadék, hideg és meleg ellen védő födélnek megszerkesztésénél. Végül igen talpraesett tanácsokat nyerünk arra nézve is, hogy az épületnek ugy belsején, valamint külsején hogyan alkalmazzuk a szépség követelményeinek megfelelően, avagy egyes épületrészek jelentőségének, céljának, más épülethez való viszonyának és helyzetének kifejezése céljából szükséges diszítéseket.

Dióhéjba foglalva ez a terjedelmes kötetnek rövid tartalma, a mit a szerző 755 oldalon a modern építészet vívmányainak felhasználásával tárgyal.

A műnek ily nagy terjedelme könnyen indíthat másokat is annak a kérdésnek felvetésére, vajjon megfelel-e a mű kettős czéljának, t. i. hogy a selmeczi akadémia hallgatói számára tankönyvül, másrészt a gyakorlati élet számára tájékoztató könyvül s tanácsadóul szolgáljon? Utóbbi szempontból, tekintve a kérdések nagy tömegét, melyet a mű felölel s egyszersmind a gyakorlati élet követelményeit s különösen azt a körülményt, hogy a gyakorlati élet számára nem elegendő csupán egyes elvont helyzetekre és esetre szorítkozni, vagy nagyon is általánosságban tartott utmutatásokat adni, a mű nagy terjedelmét hibául föl nem róhatjuk, sőt ez a nagy terjedelem előnyére vált, mert lehetőségig kimeríti a tárgyat, tájékoztatást nyújtva minden előfordulható kérdésre és kételyre, még pedig — dicséretére mondva a szerzőnek — a nélkül, hogy ismétlésekbe, fölösleges fejtegetésekbe, szükségtelen részletek tárgyalásába bocsátkoznék.

Mint tankönyv, kétségtelenül többet tartalmaz, mint a menyit a rendelkezésre álló idő alatt a hallgatók jól és tulhajtott fáradság nélkül megemészthetnének; mindenesetre az előadó tanártól függ, hogy kitudja választani az anyagból azokat az alapvető tételeket, a melyekkel a tanulót a gyakorlat számára nagyobb megterhelés nélkül előkészítheti. Ez iránt semmi kétség sem merülhet föl, mert az anyag olyan s aként van földolgozva, hogy ezeket a fő tételeket könnyű megtalálni benne. De viszont, ha a könyvben kissé lapozgat, a tanuló sem fog megijedni a nagy terjedelemtől, kivált ha kedvvel, előszeretettel viseltetik a tárgy iránt; mert a főbb tételek mellett az anyagban érdekesebbnél-érdekesebb részletekre akad, s nemesak az előirt tételeket sajátíthatja el könnyen, hanem egyszersmind tudomást és tájékoztatást szerezhet mindarról, amire a gyakorlatban, mikor e mű alapján neki is alkotnia kell, szüksége lehet.

A mű könnyen folyó, sima, keresetlen nyelvezete nem csak megkönnyíti, hanem élvezetessé is teszi a munka olvasását s így tartalmának elsajátítását is. Előnyös sajátága szerző előadásának, hogy a szükségesnél tovább nem időzik egy tárgynál, a mennyiben ezáltal változatossá, érdekessé, vonzóvá válik a könyve, melyet ezért nehezen teszünk le kezünkől.

Egyik fontos és kiemelendő része a munkának az építő-

anyagok és szerkezetek szilárdságának és megengedhető igénybevételének részletes tárgyalása; fontos ez a rész azért, mert csakis ennek segítségével érhetjük el azt a célt, hogy olcsón és mégis szilárdan építsünk. Az olcsó építéshez ugyanis azonkívül, hogy a könyv többi részéből merített ismereteink segítségével az egyébként megfelelő, de könnyebben és kevesebb költséggel beszerezhető építőanyagot, kevesebb költséggel előállítható építő-szerkezetet alkalmazunk, szükséges még az is, hogy a kellő szilárdság szemmel-tartásával az anyagpazarlástól óvakodjunk. A munkának jelzett része ebben a tekintetben nyújt részletes tájékozást, előírván azokat a módokat, a melyek segítségével az építő-anyagok és szerkezetek méreteiben a legmegfelelőbb arányokat leszármaztathatjuk.

Elismerést érdemel a szerzőnek az a törekvése is, hogy a magyarosságot tartván szem előtt főként az építészetnél manapság még igen elterjedt és használatos idegen szakkifejezéseket magyar szakkifejezésekkel helyettesíti.

Dicséret illeti meg végül még a szerzőt a szöveg közé nyomott 1633 ábráért, melyek — bár a kivitel finomságában némi kívánnivalót hagynak hátra, mindazonáltal — elég érthetők, világosak s a szövegben előadottak könnyebb megértéséhez nagyban hozzájárulnak.

A „Középitésstan“ ezzel az első kötettel még nincs kimerítve, mert — mint a „bevezetés“-ből is kitűnik — a IV. szakasz a *befejező szerkezetek*, az V. szakasz a *lakóházak és melléképületek* és a VI. szakasz a *tervezés és építés* tárgyalásával — a második kötetbe jutott.

A már megjelent első kötetet addig is, míg a mű többi része meg nem jelenik, a legmelegebben ajánlhatjuk t. szaktársaink figyelmébe azzal a kívánsággal, hogy a mily tudással, szorgalommal és ügybuzgósággal igyekezett a szerző jó munkát adni, ép oly eredménnyel használják föl t. szaktársaink gyakorlati tevékenységük megkönnyítésére az új műből merített ismereteiket.

Jankó Sándor,
m. kir. erdész.